

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VI THỊ HUỆ

**VẬN DỤNG MỘT SỐ KỸ THUẬT DẠY HỌC TÍCH CỰC
VÀO GIẢNG DẠY NỘI DUNG ĐỊA LÍ TRONG
MÔN KHOA HỌC XÃ HỘI LỚP 6 Ở MÔ HÌNH TRƯỜNG HỌC MỚI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC ĐỊA LÍ

THÁI NGUYÊN, NĂM 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VI THỊ HUỆ

**VẬN DỤNG MỘT SỐ KỸ THUẬT DẠY HỌC TÍCH CỰC
VÀO GIẢNG DẠY NỘI DUNG ĐỊA LÍ TRONG
MÔN KHOA HỌC XÃ HỘI LỚP 6 Ở MÔ HÌNH TRƯỜNG HỌC MỚI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC ĐỊA LÍ

Chuyên ngành: LL và PP dạy học Địa lí

Mã: 60140011

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Trần Viết Khanh

THÁI NGUYÊN, NĂM 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi, các số và tài liệu trích dẫn có nguồn gốc rõ ràng. Kết quả trong luận văn chưa được công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu khoa học nào khác, nếu có gì sai tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2017

Tác giả luận văn

Vi Thị Huệ

LỜI CẢM ƠN

Với những tình cảm chân thành, tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên, các thầy cô giáo khoa Địa lí – trường Đại học Sư phạm đã tận tình giảng dạy và giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Xin gửi lời cảm ơn Ban giám hiệu các trường THCS Tân Cương, Trường THCS Đồng Quang các thầy giáo, cô giáo và các em học sinh trong trường mà tôi tiến hành thực nghiệm.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn tới thầy giáo **PGS. TS Trần Viết Khanh**, người thầy đã tận tình giảng dạy, giúp đỡ và trực tiếp hướng dẫn cũng như đã hết lòng động viên và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình nghiên cứu, tìm tòi tài liệu và viết luận văn.

Tôi cũng xin được gửi lời cảm ơn chân thành tới gia đình, bạn bè, người thân đã động viên giúp đỡ để tôi hoàn thành luận văn.

Mặc dù bản thân đã rất nỗ lực, cố gắng song khó tránh khỏi những hạn chế thiếu sót. Kính mong Quý thầy, cô giáo và những người quan tâm đóng góp ý kiến để luận văn được hoàn thiện.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2017

Tác giả

Vi Thị Huệ

MỤC LỤC

| | |
|---|-----------|
| Trang bìa phụ..... | i |
| Lời cam đoan..... | ii |
| Lời cảm ơn..... | iii |
| Mục lục..... | iv |
| Danh mục chữ viết tắt | vi |
| Danh mục hình | vii |
| Danh mục bảng..... | vii |
| MỞ ĐẦU..... | 1 |
| 1. Lí do chọn đề tài..... | 1 |
| 2. Tổng quan vấn đề nghiên cứu | 3 |
| 2.1. Sơ lược phương pháp dạy học truyền thống | 4 |
| 3. Mục tiêu nghiên cứu và nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài | 9 |
| 4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu..... | 9 |
| 5. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu | 10 |
| 6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài | 12 |
| 7. Cấu trúc của luận văn | 12 |
| NỘI DUNG..... | 13 |
| CHƯƠNG 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC VẬN DỤNG MỘT SỐ KỸ THUẬT DẠY HỌC TÍCH CỰC VÀO DẠY MÔN KHOA HỌC XÃ HỘI TRONG MÔ HÌNH TRƯỜNG HỌC MỚI | 13 |
| 1.1. Cơ sở lí luận | 13 |
| 1.1.1. Một số khái niệm thuật ngữ cơ bản..... | 13 |
| 1.1.2. Một số kỹ thuật dạy học tích cực | 21 |
| 1.3.1. Khái niệm mô hình trường học mới..... | 33 |
| 1.4.1. Tổ chức lớp học trong mô hình trường học mới | 34 |
| 2.2. Cơ sở thực tiễn | 40 |
| 2.2.1. Thực trạng học tập các môn khoa học xã hội ở trường THCS | 40 |

| | |
|---|-----------|
| 2.2.2. Khảo sát thực trạng học tập nội dung môn Địa lí ở một số trường THCS học theo mô hình truyền thống và theo mô hình trường học mới..... | 42 |
| TIÊU KẾT CHƯƠNG 1..... | 47 |
| CHƯƠNG 2. CẤU TRÚC, NỘI DUNG ĐỊA LÍ TRONG MÔN KHOA HỌC XÃ HỘI LỚP 6 VÀ VẬN DỤNG MỘT SỐ KỸ THUẬT DẠY HỌC TÍCH CỰC VÀO GIẢNG DẠY NỘI DUNG ĐỊA LÍ TRONG MÔN KHOA HỌC XÃ HỘI LỚP 6 Ở MÔ HÌNH TRƯỜNG HỌC MỚI..... | 49 |
| 2.1. Cấu trúc nội dung Địa lí trong môn khoa học xã hội ở mô hình trường học mới..... | 49 |
| 2.2. Vị trí, đặc điểm, mục tiêu và phương pháp dạy nội dung Địa lí trong môn khoa học xã hội | 56 |
| 2.2.1. Vị trí | 56 |
| 2.2.2. Đặc điểm | 56 |
| 2.2.3. Mục tiêu..... | 57 |
| 2.2.4. Phương pháp dạy học | 58 |
| 2.3. Hình thức tổ chức dạy học môn Khoa học xã hội ở mô hình trường học mới...59 | |
| 2.3.1. Cách trình bày chung của sách hướng dẫn học Khoa học xã hội | 59 |
| 2.3.2. Các hình thức tổ chức hoạt động học..... | 61 |
| 2.3.3. Quy trình tổ chức hoạt động học và vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực vào trong giảng dạy nội dung Địa lí trong môn KHXH lớp 6 ở mô hình trường học mới..... | 64 |
| 2.3.4. Một số ví dụ vận dụng một số kỹ thuật dạy học tích cực vào giảng dạy nội dung Địa lí trong môn khoa học xã hội lớp 6 | 66 |
| TIÊU KẾT CHƯƠNG 2..... | 69 |
| CHƯƠNG 3. THỰC NGHIỆM SỬ PHẠM..... | 70 |
| 3.1. Mục đích thực nghiệm..... | 70 |
| 3.2. Nguyên tắc thực nghiệm | 70 |
| 3.3. Nhiệm vụ thực nghiệm..... | 71 |
| 3.4. Phương pháp thực nghiệm | 71 |
| 3.5. Nội dung thực nghiệm..... | 72 |

| | |
|---|------------|
| 3.5.1. Chọn bài thực nghiệm | 72 |
| 3.5.2. Xây dựng một số Kế hoạch dạy học vận dụng một số kĩ thuật dạy học tích cực vào giảng dạy nội dung Địa lí trong môn Khoa học xã hội ở mô hình trường học mới..... | 73 |
| 3.5.2. Quy trình thực nghiệm | 92 |
| 3.6. Đánh giá kết quả thực nghiệm | 93 |
| 3.6.1. Về hoạt động của giáo viên và học sinh..... | 93 |
| 3.6.2. Về mặt định lượng..... | 95 |
| 3.5.2. Về mặt định tính..... | 99 |
| TIÊU KẾT CHƯƠNG 3..... | 101 |
| KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ | 102 |
| TÀI LIỆU THAM KHẢO | 105 |
| PHỤ LỤC | |

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

| | |
|---------|-----------------------------|
| BGH | : Ban Giám hiệu |
| CD | : Cao đẳng |
| CT | : Chủ tịch |
| CTHĐTQ | : Chủ tịch hội đồng tự quản |
| CNTT | : Công nghệ thông tin |
| DH | : Dạy học |
| ĐC | : Đối chứng |
| ĐH | : Đại học |
| GD | : Giáo dục |
| GD - ĐT | : Giáo dục - Đào tạo |
| GV | : Giáo viên |
| HĐTQ | : Hội đồng tự quản |
| HS | : Học sinh |
| KHXH | : Khoa học xã hội |
| KN | : Kỹ năng |
| KT | : Kỹ thuật |
| KTDH | : Kỹ thuật dạy học |
| PPDH | : Phương pháp dạy học |
| PCT | : Phó chủ tịch |
| TN | : Thực nghiệm |
| THCS | : Trung học cơ sở |
| TP | : Thành phố |
| SGK | : Sách giáo khoa |

DANH MỤC HÌNH

| | |
|---|----|
| Hình 1.1. Mô hình học tập chủ động hình tháp..... | 18 |
| Hình 1.3. Sơ đồ quy trình thành lập Hội đồng tự quản HS..... | 35 |
| Hình 1.4. Sơ đồ Hội đồng tự quản | 35 |
| Hình 1.5. Mô hình tổ chức hoạt động nhóm | 39 |
| Hình 3.1. Biểu đồ thể hiện kết quả điểm của các lớp thực nghiệm và đối chứng..... | 96 |
| Hình 3.2. Biểu đồ thể tần suất điểm kiểm tra trong thực nghiệm và đối chứng . | 97 |

DANH MỤC BẢNG

| | |
|---|----|
| Bảng 2.1. Khung phân phối chương trình nội dung Địa lí trong môn Khoa học xã hội lớp 6..... | 51 |
| Bảng 2.2. Kí hiệu các hoạt động của HS | 60 |
| Bảng 2.3. Bảng so sánh cấu trúc môn Địa lí và môn Khoa học xã hội 6..... | 61 |
| Bảng 3.1: Thông tin về lớp thực nghiệm và lớp đối chứng | 71 |
| Bảng 3.2. Khảo sát thái độ của HS ở hai lớp thực nghiệm và đối chứng khi GV đặt câu hỏi. | 94 |
| Bảng 3.3. Tổng hợp kết quả của 4 lớp 6 | 95 |
| Bảng 3.4 phân phối tần số điểm kiểm tra của nhóm lớp TN và ĐC..... | 96 |
| Bảng 3.5 phân phối tần suất điểm kiểm tra của nhóm lớp TN và ĐC. | 96 |
| Bảng 3.6. Kiểm định \bar{X} điểm kiểm tra trong thực nghiệm | 97 |
| Bảng 3.7. Phân tích phương sai điểm kiểm tra trong thực nghiệm | 98 |